

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات
شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۸۱

تاریخ: ۱۳۹۳/۵/۲۷

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات
شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران

تدوین، تنقیح و استخراج:

محمد حسن باقری

بازبینی و نظارت علمی:

مصطفی مسعودیان

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۸۱

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۵/۲۷

پژوهشکده شورای نگهبان

طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران

فهرست مطالب

مقدمه	۲
طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران	۳
مرحله اول	۳
نظر (مرحله اول) شورای نگهبان	۱۱
مرحله دوم	۱۳
نظر (نهایی) شورای نگهبان	۱۵

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضا را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران

مرحله اول

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۱۲/۲۷

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۲/۱/۲۱

ماده ۱- یک تبصره به ماده (۱۲)^۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و اصلاحات بعدی آن به شرح ذیل الحاق می‌شود:
تبصره- در محدوده شهری تهران که شامل ری و شمیرانات نیز می‌باشد یک شورای اسلامی شهر تشکیل می‌شود.

الف- دیدگاه مغایرت

- مطابق اصل ۱۰۰ قانون اساسی، در حوزه هر شهر یا شهرستان باید شورا تشکیل گردد، و از آنجا که ری و شمیرانات هر دو شهرستان محسوب می‌شوند، باید شورای مستقل از شهر تهران داشته باشند؛ در حالی که طبق تبصره ماده (۱)، شورای شهر تهران، با ری و شمیرانات یکسان است. بنابراین این تبصره مغایر اصل مذکور است. ضمن آنکه شورای نگهبان در نظرات قبلی خود^۲ نیز به استناد اصل فوق همین ایراد را

۱. ماده (۱۲) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ (اصلاحی ۱۳۸۲/۰۷/۰۶): «ماده ۱۲- شورای روستا، بخش، شهر، شهرستان و استان در واحدهائی از تقسیمات کشوری تشکیل می‌شود که طبق قوانین و مقررات مربوط، به نام ده (روستا)، بخش، شهر، شهرستان و استان شناخته شده باشد».

۲. نظر شماره ۸۱/۲۰/۱۸۰ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۵ شورای نگهبان در پاسخ به نامه شماره ۲۳۵۴- ق مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۴ رئیس مجلس شورای اسلامی: «در قانون اساسی برای هر شهر جداگانه شورای شهر در نظر گرفته شده است لکن در تبصره (۲) مکرر موضوع ماده (۴) مصوبه مجلس برای سه شهر تهران، ری و تجریش مجموعاً یک شورا در تهران منظور شده است. این تبصره مغایر اصل یکصدم قانون اساسی شناخته شد.»

مطرح کرده است.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج - دیدگاه ابهام

- از آنجا که مشخص نیست تبصره ماده (۱) در صدد تغییر در تقسیمات کشوری و الحاق ری و شمیرانات به شهرستان تهران می باشد یا خیر، تبصره مذکور واجد ابهام است.

د- تصمیم شورا

- از آنجا که در حال حاضر ری و شمیرانات دو شهرستان جداگانه محسوب می شوند، لذا تبصره ماده از این حیث که مشخص نیست آیا منظور از این مصوبه تغییر در تقسیمات کشوری و الحاق ری و شمیرانات به شهرستان تهران می باشد که به حذف الزامات اجرایی و قانونی ناشی از شهرستان بودن ری و شمیرانات خواهد انجامید یا خیر ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

ماده ۳- دو تبصره به بند (ه) ماده (۲۶)^۱ قانون الحاق می گردد:
تبصره ۱- کسانی که در دوره های قبل عضو شورا بوده اند به شرطی که در همان محل کاندیدای عضویت در شورا باشند از شرط مدرک معافند.

۱. ماده (۲۶) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران اصلاحی ۱۳۸۶/۰۸/۲۷: «ماده ۲۶- انتخاب شوندهاگان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند:
الف - ...

ه- دارا بودن سواد خواندن و نوشتن برای شورای روستاهای تا دویست خانوار و داشتن مدرک دیپلم برای شورای روستاهای بالای دویست خانوار، داشتن حداقل مدرک فوق دیپلم یا معادل آن برای شورای شهرهای تا بیست هزار نفر جمعیت، داشتن حداقل مدرک لیسانس یا معادل آن برای شورای شهرهای بالای بیست هزار نفر جمعیت.

تبصره ۲- هیئت‌های اجرائی و نظارت در صورت ضرورت،
تأییدیه مدارک تحصیلی ثبت‌نام کنندگان را اخذ می‌نمایند.

الف- دیدگاه مغایرت

- تبصره (۱) ماده (۳) این مصوبه، برخی از کاندیداهای عضویت در شوراهای که در دوره‌های قبل عضو شورا بوده‌اند را از شرط مدرک تحصیلی مقرر برای عضویت در شوراهای محلی معاف می‌کند که موجب تبعیض ناروا بین این دسته از نامزدها و سایر نامزدها است. بنابراین این تبصره، مغایر با بند (۳) اصل ۳ قانون اساسی است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- در صورتی که تبصره (۱) ماده (۳)، کسانی که قبلاً عضو شوراهای اسلامی بودند را از شرط داشتن مدرک معاف می‌کرد و عده‌ای دیگر را از این شرط معاف نمی‌کرد، تبعیض ناروا و مغایر اصل ۳ قانون اساسی بود؛ لکن از آنجا که این شرط عمومیت داشته و برای تمام کسانی است که سابقاً عضویت در شورای اسلامی داشته‌اند، این شرط مغایر اصل ۳ قانون اساسی نیست. این موضوع قبلاً در مورد معافیت برخی افراد از شرط داشتن مدرک کارشناسی ارشد برای نمایندگی مجلس نیز مطرح بود و شورای نگهبان این معافیت را تبعیض ناروا و مغایر اصل ۳ قانون اساسی ندانسته بود.^۱

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

۱. قانون اصلاح بند (۴) و تبصره (۲) ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸
مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۱۳ که در تاریخ ۱۳۸۵/۱۰/۲۷ به تأیید شورای نگهبان رسید: «ماده واحده- بند (۴) و
تبصره (۲) ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸ به شرح ذیل اصلاح گردید:
۴- داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا معادل آن.

تبصره ۱- ...

تبصره ۲- مدرک تحصیلی لیسانس یا معادل آن به شرط داشتن پنج سال سابقه خدمت اجرائی در سطح کارشناسی و بالاتر در بخش‌های خصوصی یا دولتی و یا پنج سال سابقه فعالیت آموزشی و یا پژوهشی با تأیید مراجع ذی‌ربط و یا سابقه یک دوره نمایندگی مجلس می‌تواند جایگزین مدرک کارشناسی ارشد باشد.»

د- تصمیم شورا

- ماده (۳) مغایر موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۴- یک تبصره به عنوان تبصره (۳) به ماده (۲۶) قانون به شرح ذیل الحاق می گردد:

تبصره ۳- ارائه گواهی عدم سوء پیشینه که از تاریخ صدور آن بیش از سه ماه نگذشته باشد در هنگام ثبت نام الزامی است.

الف- دیدگاه مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج- دیدگاه ابهام

- با توجه به اینکه عبارت «سوء پیشینه» در تبصره (۳) ماده (۴) این مصوبه در قوانین تعریف نشده، این عبارت واجد این ابهام می باشد که آیا منظور قانون گذار، «سوء پیشینه مؤثر» بوده است که دارای بار معنایی مشخصی در مقررات جزایی کشور است و یا اینکه تمامی محکومیت های جزئی مانند رانندگی بدون گواهینامه و یا محکومیت به پرداخت مهریه و سایر محکومیت های از این قبیل را نیز شامل می شود.

د- تصمیم شورا

- ماده (۴) مغایر موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۶- ماده (۸۰) قانون و تبصره (۱)^۱ آن به شرح زیر اصلاح

۱. ماده (۸۰) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران اصلاحی ۱۳۸۶/۰۸/۲۷: «ماده ۸۰- مصوبات کلیه شوراهای موضوع این قانون در صورتی که پس از

می‌شود:

ماده ۸۰- مصوبات کلیه شوراهای موضوع این قانون در صورتی که پس از دو هفته از تاریخ ابلاغ، مورد اعتراض قرار نگیرد، لازم‌الاجراء است و چنانچه مسئولان ذی‌ربط، آن را مغایر با قوانین و مقررات کشور و یا خارج از حدود وظایف و اختیارات شوراها تشخیص دهند، حداکثر ظرف دو هفته از تاریخ ابلاغ مصوبه می‌توانند با ذکر مورد و به‌طور مستدل اعتراض خود را به شورای اسلامی اعلام و درخواست تجدیدنظر کنند. شورا موظف است ظرف ده روز از تاریخ وصول اعتراض، تشکیل جلسه دهد و به موضوع رسیدگی و اعلام نظر کند. در صورتی که شورا در بررسی مجدد از مصوبه مورد اختلاف عدول نکند با درخواست رسمی مقام صلاحیتدار معترض که حداکثر باید ظرف دو هفته پس از اعلام کتبی شورا صادر شود موضوع توسط آن مقام صلاحیتدار به هیئت حل اختلاف ذی‌ربط ارجاع می‌شود. هیئت مزبور مکلف است ظرف بیست روز به موضوع، رسیدگی و اعلام نظر نماید. در صورت عدم

دو هفته از تاریخ ابلاغ مورد اعتراض قرار نگیرد لازم‌الاجراء می‌باشد و در صورتی که مسئولین ذی‌ربط آن را مغایر با قوانین و مقررات کشور و یا خارج از حدود وظایف و اختیارات شوراها تشخیص دهند می‌توانند با ذکر مورد و به‌طور مستدل حداکثر ظرف دو هفته از تاریخ ابلاغ مصوبه اعتراض خود را به اطلاع شورا رسانده و درخواست تجدیدنظر نمایند. شورا موظف است ظرف ده روز از تاریخ وصول اعتراض تشکیل جلسه داده و به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید. در صورتی که شورا در بررسی مجدد از مصوبه مورد اختلاف عدول ننماید موضوع برای تصمیم‌گیری نهایی به هیئت حل اختلاف ذی‌ربط ارجاع می‌شود. هیئت مزبور مکلف است ظرف بیست روز به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید.

تبصره ۱- اعتراض به مصوبات شوراهای روستا و بخش توسط بخشدار یا شورای شهرستان، در مورد مصوبات شوراهای شهر و شهرستان توسط فرماندار یا شورای استان و در مورد مصوبات شورای استان، مسئولین دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط یا شورای عالی استان‌ها و در مورد مصوبات شورای عالی استان‌ها توسط وزیر کشور یا عالی‌ترین مقامات دستگاه‌های ذی‌ربط صورت می‌گیرد. رسیدگی به اعتراض موضوع این قانون مانع از رسیدگی به شکایات سایر اشخاص در محاکم صلاحیتدار نخواهد بود.»

اعلام نظر هیئت در مدت مذکور، مصوبه شورا لازم الاجراء می شود. تبصره ۱- اعتراض در مورد مصوبات شوراهای اسلامی روستا و بخش توسط بخشدار یا شورای اسلامی شهرستان، در مورد مصوبات شوراهای اسلامی شهر و شهرستان توسط فرماندار یا شورای اسلامی استان، در مورد مصوبات شورای اسلامی استان توسط استاندار، مسؤولان دستگاه‌های اجرائی ذی ربط یا شورای عالی استان‌ها و در مورد مصوبات شورای عالی استان‌ها توسط وزیر کشور یا عالی‌ترین مقام دستگاه‌های ذی ربط صورت می‌گیرد. شوراهای موضوع این تبصره مکلفند یک نسخه از مصوبات خود را ظرف یک هفته برای شورای واجد صلاحیت اعتراض به مصوبات آنها و دستگاه‌های اجرائی ذی ربط که مصوبه مربوط به آنها می‌باشد، ارسال کنند.

الف- دیدگاه مغایرت

- اگرچه ماده اصلاحی در مقام بیان حق تصویب مصوبات برای شوراها نیست؛ لکن مواد دیگر این قانون که اجازه تصویب را به شوراها داده است، اطلاق دارد؛ یعنی در هیچ‌کدام از آنها بیان نشده آنچه را که شورا تصویب می‌کند باید مطابق موازین شرع باشد. از این رو اطلاق آن مواد اقتضا می‌کند که شورا بتواند آنچه خلاف شرع است، تصویب کند. از سوی دیگر، از آنجا که ماده (۶)، کلیه مصوبات شوراهای موضوع این قانون را در صورتی که پس از دو هفته از تاریخ ابلاغ، مورد اعتراض قرار نگیرد، حتی در فرضی که این مصوبات خلاف شرع باشد، لازم‌الاجراء دانسته است، این ماده مغایر با موازین شرع است.

- ماده (۶) مغایر اصول ۴ و ۱۰۵ قانون اساسی است؛ زیرا طبق اصل ۴ کلیه قوانین و مقررات باید بر اساس موازین اسلامی باشد و اصل ۱۰۵ نیز تصریح دارد که تصمیمات شوراها نباید مخالف موازین اسلام باشد؛ در حالی که ماده (۶) به لزوم رعایت موازین اسلامی در مصوبات شوراها مقید نشده است. بنابراین از آنجا که اطلاق این ماده، به‌طور ضمنی امکان تصویب مصوبات خلاف شرع را به شوراها داده است، ماده مزبور مغایر اصول فوق‌الذکر است.

- بر اساس اصل ۱۵۹ قانون اساسی، مرجع رسمی تظلمات و شکایات دادگستری

است؛ از آنجا که تبصره ماده (۸۰) قانون اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۸۲، با عبارت «رسیدگی به اعتراض موضوع این قانون مانع از رسیدگی به شکایات سایر اشخاص در محاکم صلاحیتدار نخواهد بود»، مصوبات شوراهای محلی را قابل اعتراض در مراجع دادگستری نیز دانسته بود و عبارت مزبور در مصوبه فعلی حذف شده است، حذف آن به منزله نفی این صلاحیت تلقی شده و لذا ماده (۶)، از این جهت مغایر با اصل مذکور است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- اطلاق عبارت «مغایر با قوانین و مقررات کشور» در صدر ماده (۶)، قانون اساسی را نیز شامل می‌شود و مطابق اصل ۱۰۵ این قانون، تصمیمات شوراها نباید مخالف موازین اسلام باشد؛ بنابراین از این ماده استنباط می‌شود که مصوبات شوراهای اسلامی نباید مخالف موازین اسلام باشد. ضمن آنکه اطلاق اصل ۴ قانون اساسی مبنی بر لزوم رعایت موازین اسلامی در تصویب کلیه قوانین و مقررات، شامل قانون شوراها نیز می‌شود و نیازی به تکرار لزوم رعایت مصوبات شوراها با موازین شرعی در ماده مزبور نیست. بنابراین ماده مذکور از این جهت مغایر موازین شرعی نیست.

ج- دیدگاه ابهام

- مطابق اصل ۴ قانون اساسی، فقهای شورای نگهبان موظف به انطباق کلیه قوانین و مقررات با موازین اسلامی هستند. از آنجا که هیئت حل اختلاف ذکر شده در ماده (۶) تنها مرجع برای رسیدگی به مصوباتی است که مورد اعتراض واقع شده‌اند و مشخص نیست موارد انطباق یا عدم انطباق با شرع را این هیئت به چه صورتی می‌تواند انجام دهد، ماده مذکور از این جهت واجد ابهام است.

د- تصمیم شورا

- در ماده (۶) مقید نمودن مصوبات شوراها به عدم مخالفت با «موازین اسلام»، مغایر با اصل ۱۰۵ قانون اساسی شناخته شد. همچنین با توجه به اینکه تبصره ماده (۸۰) قانون اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۸۲، با عبارت «رسیدگی به اعتراض موضوع این قانون

مانع از رسیدگی به شکایات سایر اشخاص در محاکم صلاحیتدار نخواهد بود»، مصوبات شوراهای محلی را قابل اعتراض در مراجع دادگستری نیز دانسته بود و از آنجا که عبارت مزبور در مصوبه فعلی حذف شده است، حذف آن به منزله نفی این صلاحیت تلقی شده و لذا ماده (۶)، از این حیث مغایر با اصول ۱۵۶ و ۱۵۹ قانون اساسی شناخته شد.

ماده ۸- ماده (۸۶) قانون که در اجرای ماده (۳۲) اصلاحیه مورخ ۱۳۸۶/۸/۲۷ با عنوان ماده (۶۷) مکرر (۱) به بخش «سایر مقررات انتخابات» منتقل شده است^۱، به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۶۷ مکرر (۱) - کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، ادارات دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادهای انقلابی و شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته به شهرداری موظفند حسب درخواست هیئت‌های نظارت بر انتخابات شوراها، وزارت کشور، استانداران، فرمانداران و بخشداران، کارکنان و سایر امکانات پشتیبانی و مالی خود را تا تأیید نهائی انتخابات توسط هیئت‌های مرکزی نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا در اختیار آنان قرار دهند.

بدیهی است مدت همکاری کارکنان مذکور جزء ایام مأموریت نامبردگان محسوب می‌شود.

الف- دیدگاه مغایرت

- اطلاق ماده (۸) در مورد تکلیف وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، ادارات دولتی و ... به

۱. ماده (۶۷) مکرر (۱) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷: «ماده ۶۷ مکرر ۱- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، ادارات دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادها و کلیه سازمان‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است موظف‌اند حسب درخواست وزارت کشور، استانداران، فرمانداران و بخشداران، کارکنان و سایر امکانات خود را تا خاتمه انتخابات در اختیار آنان قرار دهند. مدت همکاری کارکنان مذکور جزو مأموریت نامبردگان محسوب خواهد شد.»

در اختیار قرار دادن کارکنان و کلیه امکانات پشتیبانی و مالی نزد هیئت‌های نظارت بر انتخابات شوراها دارای اشکال است و ممکن است در مواردی موجب بروز اختلال در آن وزارتخانه یا سازمان شود. بنابراین لازم است پشتیبانی از هیئت‌های نظارت بر انتخابات شوراها مقید به موارد ضروری و نیاز آن هیئت گردد.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

- ماده (۸) مغایر موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (مرحله اول) شورای نگهبان^۱

۱- در ماده (۱)، از آنجا که در حال حاضر ری و شمیرانات دو شهرستان جداگانه محسوب می‌شوند، لذا تبصره ماده (۱) از این حیث که مشخص نیست آیا منظور از این مصوبه تغییر در تقسیمات کشوری و الحاق ری و شمیرانات به شهرستان تهران می‌باشد که به حذف الزامات اجرایی و قانونی ناشی از شهرستان بودن ری و شمیرانات خواهد انجامید یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

۲- در ماده (۶) مقید نمودن مصوبات شوراها به عدم مخالفت با «موازین اسلام»، مغایر با اصل ۱۰۵ قانون اساسی شناخته شد. همچنین با توجه به اینکه تبصره ماده (۸۰) قانون اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهاى اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۸۲، با عبارت «رسیدگی به اعتراض

۱. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۹۹۱۸ مورخ ۱۳۹۲/۱/۲۴ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

موضوع این قانون مانع از رسیدگی به شکایات سایر اشخاص در محاکم صلاحیتدار نخواهد بود»، مصوبات شوراهای محلی را قابل اعتراض در مراجع دادگستری نیز دانسته بود و از آنجا که عبارت مزبور در مصوبه فعلی حذف شده است، حذف آن به منزله نفی این صلاحیت تلقی شده و لذا ماده (۶)، از این حیث مغایر با اصول ۱۵۶ و ۱۵۹ قانون اساسی است.

مرحله دوم

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۲/۱/۲۷

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۲/۱/۲۸

ماده ۱- یک تبصره به ماده (۱۲) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و اصلاحات بعدی آن به شرح ذیل الحاق می‌شود:
تبصره- در محدوده شهری تهران، ری و تجریش فقط یک شورای اسلامی شهر تشکیل می‌شود.

الف- دیدگاه مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- با عنایت به اینکه تبصره ماده (۱) تصریح به تشکیل شورای اسلامی شهر در محدوده شهری تهران، ری و تجریش کرده است، ابهام سابق شورا مبنی بر تغییر در تقسیمات کشوری و الحاق ری و شمیرانات به شهرستان تهران برطرف شده است و از جهات دیگر نیز، این مصوبه مغایرتی با قانون اساسی و موازین شرع ندارد.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

- ماده (۱) مغایر موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۶- ماده (۸۰) قانون و تبصره (۱) آن به شرح زیر اصلاح

می‌شود:

ماده ۸۰- مصوبات کلیه شوراهای موضوع این قانون در صورتی

که پس از دو هفته از تاریخ ابلاغ، مورد اعتراض قرار نگیرد، لازم الاجراء است و چنانچه مسئولان ذی ربط، آن را مغایر با موازین اسلام یا قوانین و مقررات کشور و یا خارج از حدود وظایف و اختیارات شوراها تشخیص دهند، حداکثر ظرف دو هفته از تاریخ ابلاغ مصوبه می توانند با ذکر مورد و به طور مستدل اعتراض خود را به شورای اسلامی اعلام و درخواست تجدیدنظر کنند. شورا موظف است ظرف ده روز از تاریخ وصول اعتراض، تشکیل جلسه دهد و به موضوع رسیدگی و اعلام نظر کند. در صورتی که شورا در بررسی مجدد از مصوبه مورد اختلاف عدول نکند با درخواست رسمی مقام صلاحیتدار معترض که حداکثر باید ظرف دو هفته پس از اعلام کتبی شورا صادر شود موضوع توسط آن مقام صلاحیتدار به هیئت حل اختلاف ذی ربط ارجاع می شود. هیئت مزبور مکلف است ظرف بیست روز به موضوع، رسیدگی و اعلام نظر نماید. در صورت عدم اعلام نظر هیئت در مدت مذکور، مصوبه شورا لازم الاجراء می شود.

تبصره ۱- اعتراض در مورد مصوبات شوراهای اسلامی روستا و بخش توسط بخشدار یا شورای اسلامی شهرستان، در مورد مصوبات شوراهای اسلامی شهر و شهرستان توسط فرماندار یا شورای اسلامی استان، در مورد مصوبات شورای اسلامی استان توسط استاندار، مسئولان دستگاههای اجرائی ذی ربط یا شورای عالی استانها و در مورد مصوبات شورای عالی استانها توسط وزیر کشور یا عالی ترین مقام دستگاههای ذی ربط صورت می گیرد. شوراهای موضوع این تبصره مکلفند یک نسخه از مصوبات خود را ظرف یک هفته برای شورای واجد صلاحیت اعتراض به مصوبات آنها و دستگاههای اجرائی ذی ربط که مصوبه مربوط به آنها می باشد، ارسال کنند. رسیدگی به اعتراض موضوع این قانون مانع از رسیدگی به شکایات سایر اشخاص در محاکم صلاحیتدار نیست.

ماده ۹- این قانون از زمان تصویب لازم الاجراء و احکام آن

برای دوره چهارم انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا نیز
اجراء می شود.

الف - دیدگاه مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- با توجه به اینکه در ماده (۶) مصوبات شوراها از حیث ایراد مغایرت با موازین شرعی نیز قابل اعتراض دانسته شده است، ایراد سابق شورا مبنی بر مقید نمودن مصوبات شوراها به عدم مخالفت با موازین اسلامی، رفع شده است.

- از آنجا که ذیل ماده (۶)، رسیدگی به اعتراض موضوع این قانون را مانع از رسیدگی به شکایات سایر اشخاص در محاکم صلاحیتدار ندانسته است، ایراد سابق شورا مبنی بر نفی صلاحیت مراجع صالح دادگستری در رسیدگی به اعتراض فوق، برطرف شده و این ماده دارای اشکال نمی باشد.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- ماده (۶) مغایر موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^۱

با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مصوبه مذکور مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۲/۳۰/۴۹۹۸۱ مورخ ۱۳۹۲/۱/۲۸ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را ایا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگساده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۴۵ - ۸۸۳۲۵ - ۲۱
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir